

Brüsszeli plenáris és francia kárigények, avagy Strasbourgban járt az ős

dr. Petri Bernadett

Múlt hét csütörtökön, 2020. szeptember 10-én tárgyalta volna az Európai Parlament Elnöksége, hogy a Parlament szeptemberi plenáris ülését, a hat hónapos megszakítást követően ismét Strasbourgban rendezzék-e meg. Március óta ugyanis a koronavírus járványhelyzetre tekintettel a Parlament távolsági üzemmódban működik, a plenáris ülést Brüsszelben rendezik, amelyen a képviselők többsége online vesz részt és emailben szavaz. David-Maria Sassoli, az Európai Parlament elnöke azonban végül még a csütörtöki ülést megelőzően, szeptember 8-án [eloszlatta a kétségeket](#), és arról döntött, hogy a Parlament szeptemberben sem utazik Strasbourgba.

Franciaország részéről az elmúlt fél évben csupán informális találkozókon hallhattunk egy-egy kellemetlen megjegyzést a strasbourgi plenáris ülések elmaradása miatt, mindezidáig hivatalosan senki sem kommentálta a tényt, hogy a [Szerződés előírásai](#)¹ ellenére az Európai Parlament nem tesz eleget azon kötelezettségének, hogy a plenárist az Elzász régió fővárosában, Szerződés szerinti székhelyén rendezze meg. Sokan úgy vélték, Franciaország nyilván méltányolja azt körülményt, hogy a járványügyi intézkedések akadályozzák a Parlamentet kötelezettsége betartásában, azonban az Európai Parlament [Alkotmányügyi Bizottságában](#) egyre több belső eszmecsere folytatólag arról, hogy az uniós jog nem ismeri a rendkívüli helyzet fogalmát és az annak alapján történő kimentést, az erre jogosult tagállamokat pedig a Parlament soha nem kérte fel arra, hogy felmentsék Strasbourggal kapcsolatos kötelezettsége alól. Az uniós vitarendezés több évtizedes szokásaihoz híven nyilvánosan azonban senki sem igyekezett feszegetni a kérdést, abban reménykedve, hogy a rend ősre talán helyreáll, az azt megelőző időszak eseményeire pedig a feledés jótékony homálya borul. Azonban nem így történt.

Rebellis felhangok és újraéledő székhelyvita az Európai Parlamentben

A strasbourgi plenáris kérdése politikától függetlenül minden költségvetési időszakban előkerül. Az Európai Parlament [2013-as tanulmánya](#) szerint évi 103 millió euró

¹ Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 6. jegyzőkönyvének egyetlen, a fenti határozatba foglalt cikke szerint: Az Európai Parlament székhelye Strasbourg, ahol a tizenkét, havonta tartandó plenáris ülés zajlik, beleértve a költségvetési ülészakot is. A további plenáris ülészakokat Brüsszelben tartják. Az Európai Parlament bizottságai Brüsszelben üléseznek.”

megtakarítást jelentene, ha a Parlament strasbourgi működését Brüsszelbe vinnék át.² Az Európai Számvevőszék elemzésének értelmében a strasbourgi székhellyel kapcsolatos összes kiadás évi 109 millió euróra rúg, a strasbourgi Parlament épületei kihasználatlanok, mindösszesen évi 42 napot működnek.³ Az „utazó cirkusz“ – ahogy azt a strasbourgi plenáris kritikussai nevezni szokták - működtetése évente 19 000 tonna CO₂-kibocsátást eredményez.

A strasbourgi székhely elleni küzdelem az elmúlt néhány évtizedben saját hősokeket teremtett. Anna Maria Corazza Bildt (EPP, Svédország), Pina Picierno (S&D, Olaszország), Ashley Fox (ECR, Egyesült Királyság), Beatriz Becerra (ALDE, Spanyolország), Dennis De Jong (GUE-NGL, Hollandia) és Ulrike Lunacek (Zöldek, Ausztria) vezetésével külön [pártközi csoport](#) működött az Európai Parlamentben, melynek célja az volt, hogy támogatást gyűjtsön a kezdeményezéshez: az Európai Parlamentnek egy székhelye legyen, Brüsszelben. Ezek az erők aztán meggyengültek, mivel a fenti listából csak Piciernot választották újra, így aztán a fő hangadók nem tértek vissza a 2019-es választások után.

A kérdés a 2019-ben kezdetét vett parlamenti ciklusra jellemző módon mára már pártpolitikai vitává nemesedett. Miután az Európai Konzervatívok Képviselőcsoport útjára indította [„One seat“ kampányukat](#), egyértelművé vált, hogy a tőlük jobbra elhelyezkedő politikai csoportok - tehát az Identitás és Demokrácia kivételével valamennyi párt - politikai okokból nem csatlakozhatnak a kezdeményezéshez. Az sem segített persze, hogy az egyszékhelyes szlogenre a franciák hamar lecsaptak azzal érvelve, hogy ha már egyszer egy székhely, akkor az csak Strasbourg lehet.

Feledve a konzervatív kampányt és látva, hogy a minden hónapban legalább egy alkalommal sorra kerülő ötnapos choucroute és tarte flambée gasztrotúra hiányában is működni látszik az Európai Parlament, mi több, érvényes (-nek tűnő) döntéseket hoz, határozatokat fogad el, összességében tehát látszólag minden hatáskörét ellátja, várható volt, hogy a strasbourgi plenáris helyszín potenciális megszüntetését favorizáló politikai és tagállami hangok lassanként felerősödnek.

Az európai parlamenti képviselők pártszínre tekintet nélkül szinte egyhangúan üdvözölték Sassoli döntését, miszerint szeptemberben is Brüsszelben marad a plenáris. Sokan egyébként még a potenciális strasbourgi ülés esetére sem foglaltak szállást, azt a megoldást választották helyette, hogy amennyiben utazni kell, inkább online vesznek részt az üléseken.

Az Európai Konzervatívok Képviselőcsoportja szeptember első napjaiban levélben fordult a Parlament elnökéhez és kérte, hogy a járványhelyzetre tekintettel ne kerüljön sor a strasbourgi ülésre. Ezt követték a [szocialista nyilatkozatok](#). „Mondtam David Sassolinak, hogy a plenáris ülésre Brüsszelben kellene sort keríteni, hogy elkerüljük a vírus továbbterjedésének újabb és újabb kockázatát. Példát kell mutatnunk.” fogalmazott Iratxe García Pérez, az S&D frakció vezetője. A szocialisták szintén levélben fordultak a Parlament elnökéhez, melyben tiltakoztak a szeptemberi Strasbourg ellen.

² Az Európai Parlament adminisztrációjának 2013. augusztusi feljegyzése: „Az Európai Parlament három munkahelyszíne – a többes földrajzi elhelyezkedéséből fakadó környezeti és regionális hatások”.

³ Az Európai Parlament működésének központosítása révén elérhető uniós költségvetési megtakarítások elemzése: https://www.eca.europa.eu/Other%20publications/PL1407_LETTER/PL1407_LETTER_HU.pdf

Mi több, még a [francia delegációban](#) is akadtak olyan képviselők, akik szerint az Elnök helyesen döntött: „Strasbourg jelenleg vörös zónában van” – fogalmazott Nathalie Loiseau francia EP-képviselő. – “Várjuk meg, amíg legalább narancs lesz, de inkább zöld. Akkor örömmel térünk vissza Strasbourgba, mert Strasbourg az európai demokrácia dobogó szíve.”

Akadtak [kevésbé diplomatikus megjegyzések](#) is. “Azért megyünk oda, mert muszáj” – fogalmazta meg sommás véleményét Juan Fernando Lopez Aguilar spanyol szociáldemokrata képviselő, a LIBE szakbizottság elnöke – “Nem azért megyünk Strasbourgba, mert szeretjük, hanem mert az európai szerződésekben van egy bekezdés, mely szerint a plenáris ülést Strasbourgban tartjuk.”

Akcióban a strasbourgi plenáris lobbí – mit kíván a francia nemzet?

A fentiek fényében számítani lehetett rá, hogy a francia lobbí nem marad örökké néma és a francia kormány a féléves türelmi idő után a tettek mezejére lép.

Clément Beaune francia Európa-ügyi államtitkár már a Sassolival folytatott augusztusi tárgyalása során [különös nyomatékot adott](#) a francia kormány arra vonatkozó elvárásának, hogy a strasbourgi ülések helyreállítására mielőbb, már szeptemberben sor kerüljön. A szeptember 8-i bejelentést követően pedig végképp megtört a csend a franciák részéről. Beaune szeptember 14-én, tehát a plenáris ülés első napján, közös [sajtótájékoztatót tartott](#) Strasbourg polgármesterével, Jeanne Barseghiannal. A sajtótájékoztatón a polgármester külön kiemelte, hogy a város a legszigorúbb közegészségügyi intézkedéseket vezette be a szeptemberi plenáris hét idejére – ezeket ugyan meg nem nevezte – és ismételten hangot adott kívánságának, miszerint a következő, október 5-8. között sorra kerülő plenáris ülést márpedig Strasbourgban kell megrendezni.

Clément Beaune államtitkár egyúttal bejelentette: azon felül, hogy Franciaország számít az Európai Parlament plenáris üléseinek gyors visszatérésére Strasbourgba, kompenzációra is igényt tart, még hozzá további európai események formájában, melyeket a francia nemzetnek nyújtott kártérítésként az elszázt fővárosban kell megrendezniük az uniós intézményeknek. Beaune hozzátette: elszántan kell küzdeni annak érdekében, hogy Strasbourg továbbra is Európa fővárosa maradjon, és az elkövetkező hónapokban és években kártérítésként megrendezendő eseményeknek is ezt kell sugallniuk.

Beaune újságírói kérdésre azt is elmondta, hogy Barseghian polgármesterrel és Josiane Chevalier-vel, Észak-Rajna prefektusával együtt most megvizsgálják, hogy milyen kompenzációs eseményekről lehetne szó. Konkrét ötletként az Európa jövőjével foglalkozó konferenciasorozat egyes alkalmai merültek fel, de az is felvetődött, hogy Franciaország kérhetné, rendezzenek hosszabb üléseket októbertől Strasbourgban, mi több, akár havonta több plenáris ülésre is sort keríthetne a Parlament, annak érdekében, hogy a francia nemzetet ért veszteségeket csökkentsék.

Arról, hogy az Európai Parlament strasbourgi épülete 2020. május 11-től ingyenesen a francia hatóságok rendelkezésére állt és regionális Covid-19 tesztközpontként üzemelt, nem esett szó.

Mi várható ezek után Strasbourg-ügyben?

Amikor az [Európai Szén- és Acélközösség](#) a második világháború után pár évvel, 1952-ben létrejött, a hat alapító ország szén és acélkészletét közösen kezelő intézmények székhelye Luxembourgban volt. A már akkor strasbourgi központú Európa Tanács felajánlotta üléstermékét a [Szén- és Acélközösség közgyűlésének](#) üléseinek számára. Ebből a fórumból alakult ki idővel az Európai Parlament. Strasbourg pedig fokozatosan vált a Parlament plenáris üléseinek fő helyszínévé, bár az 1960-as és 1970-es években még Luxembourgban is tartottak üléseket.

A havonta általában egy, de időközönként két alkalommal megrendezett plenáris ülésre az elzász régióban egy komplett iparág épül. Mindenki által ismeretes, hogy a hotelek külön, a plenáris hétre szabott – lényegesen magasabb - árakat határoznak meg, egyes éttermek speciális étlapokat állítanak össze arra az öt napra, amikor mintegy 3000 intézményi dolgozó és szintén nem elenyésző mennyiségű lobbista érkezik a városba s még a távolabbi környéken található szálláshelyek is megtelnek. Nyilvánvaló tehát, hogy Franciaország ragaszkodik a strasbourgi ülésezéshez, és az is borítékolható, hogy amennyiben a kérdés elő is kerülne, nem várható hozzájárulás francia részről az ezt megváltoztató szerződésmódosításhoz.

Franciaország 1992 óta számos alkalommal indított pert az Európai Parlamenttel szemben, amiért az, vélekedése szerint nem teljesítette kötelezettségét az évi tizenkét plenáris ülés megrendezésére vonatkozóan, és több pert ezek közül meg is nyert.⁴ Legutóbb 2018-ban perelte be a Parlamentet, amiatt, hogy az a EU 2017-es pénzügyi évre szóló éves költségvetésének közös szövegtervezetéről szóló vitáját és az arról szóló szavazást a brüsszeli plenáris ülés napirendjére tűzte. Ebben a perben a Francia Köztársaság négy, az Európai Parlamentnek a 2017-es pénzügyi évre szóló éves költségvetés elfogadására vonatkozó jogi aktusának megsemmisítését kérte. A konkrét perben ugyan a Francia Köztársaság ezen egyetlen jogalapját különböző indokok alapján végül elutasította a Bíróság⁵, önmagában az a tény, hogy ilyen perre sor került, mintegy három éven át tartó, jelentős jogbizonytalansághoz vezetett az unió költségvetésével kapcsolatban. Egy ehhez hasonló per a 2021-2027 évi többéves pénzügyi keret vonatkozásában az unió egységére nézve végzetes lenne.

Úgy tűnik tehát, hogy Franciaország a Strasbourg-lobbi szempontjából kiváló tárgyalási pozícióban van, kérdés, hogy az Európai Parlament meddig hajlandó elmenni a francia igények teljesítése terén, és mit szólnak majd mindehhez a tagállamok.

2020.09.18.

⁴ Pl. az EUB C-345/95 sz. Francia Köztársaság kontra Európai Parlament ügyében 1997. október 1.-én hozott ítélete [ECLI:EU:C:1997:450]

⁵ Az EUB C-73/17 sz. Francia Köztársaság kontra Európai Parlament ügyében hozott ítélete [ECLI:EU:C:2018:787] valamint az EUB C-92/18 sz. Francia Köztársaság kontra Európai Parlament [ECLI:EU:C:2020:506] ügyben 2020. június 25.-én hozott ítélete.